

Timrå kommun
barn@timra.se
ann-christin.isaksson@timra.se

Rektor Susanne Wåger
susanne.wager@skola.timra.se

Beslut för gymnasieskola

---

efter riktad tillsyn av arbetet mot kränkande
behandling i Timrå gymnasium
i Timrå kommun

Riktad tillsyn av idrottsgymnasiers arbete mot kränkande behandling

Skolinspektionen genomför riktad tillsyn av idrottsgymnasiers arbete mot kränkande behandling under hösten 2015. I den riktade tillsynen granskas om gymnasiala idrottsutbildningar är utformade så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö fri från kränkningar. Bland annat tillsynas skolenheternas mål- inriktade och åtgärdande arbete mot kränkningar.

Elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och vara fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en miljö där de känner sig trygga och inte blir utsatta av andra elever eller av personal. Denna miljö är inte begränsad till enbart lektionssalar, utan gäller även övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum etc. Det kan också avse miljöer utanför skolan men som har ett nära samband med skolans verksamhet, exempelvis elevboende eller träningslokaler. Rektor ska tillsammans med elever och personal bedriva ett långsiktigt och systematiskt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Utifrån en analys av nuläget ska verksamhetens utvecklingsbehov identifieras och med grund i denna analys ska nödvändiga förbättringsåtgärder vidtas. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas och vid fall av kränkningar ska åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Tillsyn i Timrå gymnasium

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Timrå gymnasium. Skolenheten besöktes den 18 och 19 november 2015. Inför besöket fick elever och personal anonymt besvara en enkät. Skolinspektionen har också tagit del av en verksamhetsredogörelse samt dokumentation från skolenheten. Vid besöket genomfördes intervjuer med rektorn och representanter för personal och elever på idrottsutbildningen.

Helhetsbedömning

På Timrå gymnasium bedrivs ett arbete där man på olika sätt arbetar för att förebygga kränkande behandling av elever, såsom via samtal och olika typer av enkäter. Vid analyser av enkäter har rektorn uppmärksammat att insatser och åtgärder behövs för att påverka personalens agerande vid kränkande behandling.

Skolenhetens målinriktade arbete mot kränkande behandling behöver förbättras för att uppfylla författningarnas krav. Vid tillsynen berättar elever och personal om hårt språkbruk och hierarki mellan eleverna. Det är angeläget

att skolenheten agerar för förtroendefulla relationer mellan elever och personal så att eleverna känner sig trygga i att informera de vuxna.

Kompetensutveckling och diskussioner behövs för att öka medvetenheten och kunskapen om kränkande behandling och vad som är tillåtet inom ramen för skolans värdegrund. Det är även viktigt att våga ifrågasätta starka traditioner och uppmärksamma skillnader mellan skolan och idrottens värdegrund.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Timrå gymnasium att **senast den 21 mars 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Redovisningen skickas till adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen inte uppfyller författningskraven avseende:

- Var och en som verkar inom utbildningen ska främja och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap 5 § skollagen).
- Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen).
- Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. (6 kap. 7 § skollagen).
- En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. (6 kap. 10 § skollagen).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Intensifiera värdegrundsarbetet och i det spegla de skillnader som kan finnas mellan skola och idrottskultur.

2015-12-22

4 (7)

Dnr 43-2015:5820

- Säkerställa att var och en som verkar inom utbildningen har kunskap om och förmåga att aktivt motverka alla former av kränkande behandling.
- Rektorn, lärare och övrig personal vidtar de omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet.
- Vidta ytterligare åtgärder som, på kort och på lång sikt, behövs för att så långt som möjligt undanröja risker för att elever utsätts för kränkande behandling.
- Det ska finnas tydliga rutiner för när och hur personal ska anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektor och rektor vidare till huvudmannen. Vidare ska rutinerna implementeras i verksamheten så att alla som arbetar i utbildningen är väl insatta i skyldigheten att anmäla uppgifter om kränkande behandling.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Vidare ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. I skollagen anges tvingande bestämmelser för huvudmannens ansvar avseende åtgärder mot kränkande behandling. I förarbetena till lagen anges att det i skolan ska råda en nolltolerans mot kränkningar (se prop. 2005/06:38 sid. 68).

Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där elever upplever sig ha blivit utsatta för trakasserier eller kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls. Huvudmannen bör ha system och uppräta rutiner för hur en anmälan om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektor som huvudman till del. (SKOLFS 2012:10).

Kränkande behandling är handlingar som kränker elevers värdighet. Kränkningarna kan bestå av till exempel nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. (SKOLFS 2012:10).

Skolinspektionens elevenkät som besvarats i samband med den riktade tillsynen visar att cirka 25 procent av eleverna på nationell idrottsutbildning (NIU) anser att det förekommer kränkande inslag vid träningarna. Vid

2015-12-22

5 (7)

Dnr 43-2015:5820

tillsynen framkommer att det bland NIU-eleverna finns en uttalad "ishockeykultur" präglad av hårt språkbruk och viss hierarki. Eleverna reflekterar över det hårda språkbruket och att det ibland kan bli för mycket. Av intervjuer med elever och personal framgår att de äldre eleverna säger åt de yngre att fylla på vattenflaskor och plocka puckar i samband med träningen. Om en yngre elev säger emot en äldre kan följden bli att den yngre får stå till svars inför de äldre eleverna.

Av intervju med rektorn framkommer att det inte fanns några anmälningar om kränkningar i skolans digitala system när rektorn började arbeta på skolan i mars 2015. Detta trots att den enkät eleverna fyllt i under våren visade att det fanns elever som upplevde sig kränkta. Rektorn upplever att vuxna på skolan inte alltid tar på allvar när eller om elever upplever sig utsatta för kränkande behandling. Av intervjuer med elever och personal framkommer att samtliga uppgifter om upplevd kränkande behandling inte alltid anmäls till rektorn. Om en personal uppfattar att situationen lösts av egen insats genom exempelvis samtal med berörda elever, är det inte säkert att rektor får information om vad som inträffat. Personalen gör en bedömning av huruvida rektorn behöver informeras. Av intervjun med rektorn framgår också att rektorns insyn i NIU-verksamheten är begränsad vilket kan påverka om rutiner kring anmälnings-skyldigheten följs.

Skolinspektionen bedömer att det på skolenheten förekommer handlingar som skulle kunna utgöra kränkande behandling eller utgöra en risk för att kränkande behandling uppstår. Skolinspektionens utredning har visat en kultur och hierarki, i form av hårt språkbruk och delegering av sysslor hos eleverna i träningssammanhang, som på ett tydligt sätt pekar på maktstrukturer och att ett ojämnt förhållande råder mellan eleverna.

Skolinspektionen konstaterar att eleverna befinner sig i en miljö där det ibland kan vara svårt att säga ifrån. Alla handlingar som kan utgöra en risk för att kränkande behandling uppstår måste tas på allvar och förebyggas oavsett om eleverna uttrycker att det är på skoj.

Det är enligt Skolinspektionen viktigt att huvudmannen uppmärksammar och agerar om något som förekommer och i vissa fall är accepterat inom ramen för idrottskulturen också förekommer på skolenheten, trots att det bryter mot skolans och samhällets värdegrund. Vidare vill Skolinspektionen framhålla följande. I skolans skyldighet att förhindra och utreda kränkningar ligger en skyldighet för personalen att vara uppmärksam på den jargong och de beteendemönster som råder mellan eleverna och se till att miljön på skolenheten inte inbjuder till kränkande behandling.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i huvudmannens arbete för att motverka kränkande behandling av elever då uppgifter om att en elev

2015-12-22

6 (7)

Dnr 43-2015:5820

upplever sig kränkt inte anmäls enligt författningarnas krav. Personalens och rektorns anmälningsskyldighet är kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna och vidta eventuella åtgärder utifrån de uppgivna kränkningarna. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet med att motverka kränkande behandling och som kan uppmärksamma mönster och tendenser och rikta resurser dit det finns problem. Anmälningsskyldigheten omfattar alla situationer där elever är eller upplevt sig ha blivit utsatta för kränkande behandling. Kränkande behandling behöver inte konstateras för att en anmälan ska göras och det ska inte göras någon värdering av händelsen innan den anmäls till rektor och från rektor vidare till huvudmannen.

Skolinspektionens bedömer att huvudmannen ska genomföra ytterligare åtgärder för att främja elevernas trygghet och förebygga risken för att kränkande behandling uppstår.

Motivering till föreläggande som ingripande

Mot bakgrund av att Timrå kommun inte uppfyller författningarnas krav avseende utbildningsverksamheten finns skäl att förelägga kommunen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Uppföljning

Huvudmannen ska till Skolinspektionen skriftligen redovisa faktiskt vidtagna åtgärder för att avhjälpa bristen. Huvudmannen ska även redovisa i vilken grad den anser att insatta åtgärder har fått avsedd effekt. Redogörelserna skickas per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för tillsynen i de handlingar som sänds in.

För att Skolinspektionen ska kunna bedöma att vidtagna åtgärder är tillräckliga och därmed bedöma att en brist är avhjälp behövs redovisningen innehålla:

- De **konkreta åtgärder** som huvudmannen har vidtagit. Detta innefattar vad som har gjorts, hur det har gjorts, vem eller vilka som varit ansvariga för åtgärderna samt vilka personer och grupper som involverats i arbetet.
- En **beskrivning av resultatet** av huvudmannens genomförda åtgärder utifrån den uppföljning som huvudmannen genomfört.
- En **beskrivning av hur huvudmannen har följt upp** och försäkrat sig om att åtgärderna resulterat i att bristerna avhjälpats, samt vem (person/funktion) som är ansvarig för att detta har gjorts.

2015-12-22

7 (7)

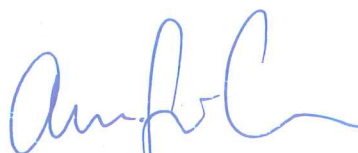
Dnr 43-2015:5820

Om en påtalad brist inte fullt ut är avhjälpd ska huvudmannens redovisning innehålla en **beskrivning av pågående och eventuellt planerade åtgärder**, samt en beskrivning av hur huvudmannen planerar att följa upp och försäkra sig om att åtgärderna resulterar i att bristerna avhjälpas. Redovisningen ska också innehålla en tidsplan för arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef/beslutsfattare

Ann-Sofie Svensson
Utredare/föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Timrå gymnasium

Allmänt om riktad tillsyn

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

I den riktade tillsynen tittar Skolinspektionen på ett avgränsat område som undersöks på ett urval av skolor eller verksamheter. En riktad tillsyn kan inriktas mot ett speciellt område eller en specifik sakfråga inom Skolinspektionens tillsynsområde. I vissa fall kan en riktad tillsyn också göras på grund av att Skolinspektionen har fått indikationer om att en viss skola, verksamhet eller huvudman har brister inom ett eller flera områden.

Urvalet av skolenheter beror på vad den riktade tillsynen inriktar sig på. Ibland väljs ett mindre antal skolor/verksamheter ut men ibland granskas alla som verkar inom området eller berörs av en specifik sakfråga.

Varje riktad tillsyn utformas utifrån det område som granskas och syftet med tillsynen. Granskningen kan göras till exempel i form av dokumentstudier, besök och intervjuer med rektorer, lärare, elever och andra berörda.

Efter tillsynen fattar Skolinspektionen ett beslut för varje skola, verksamhet eller huvudman som har granskats. Besluten riktas till den ansvarige huvudmannen. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmannen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet. Om tillsynen visar på brister ställer Skolinspektionen krav på åtgärder i beslutet. Om tillsynen avser ett speciellt område eller en specifik sakfråga och flera verksamheter ingår i tillsynen sammanställs resultaten av den riktade tillsynen i en övergripande rapport.

Mera information om den riktade tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se.

Fakta om Timrå gymnasium

Timrå gymnasium beläget i Timrå kommun har cirka 430 elever. Ungefär 38 elever går nationell idrottsutbildning (NIU) ishockey. På Timrå gymnasium finns ekonomiprogrammet, el- och Energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, introduktionsprogrammen, naturvetenskapsprogrammen, Restaurang- och livsmedelsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. Detta beslut omfattar skolenhetens gymnasieutbildning för elever inom NIU- ishockey. Övriga utbildningar på skolenheten ingår inte i denna riktade tillsyn.

Huvudman för skolenheten är Timrå kommun. Utbildningen leds av en gymnasiechef och en rektor. Gymnasiechefen ansvarar för introduktionsprogrammen, elevhälsan, serviceteamet samt för den nationella idrottsutbildningen och samarbetet med Timrå IK. Rektor ansvarar för de nationella programmen. Timrå gymnasium har inget elevboende. Eleverna som går på den nationella idrottsutbildningen får hjälp av Timrå IK att hyra boende i lägenheter via avtal med den kommunala bostadsföreningen Timråbo.